

Stokholmas un Upsalas mācītāja Kārļa Žola ceļavārdi šai nedēļai

28. februārī

Šodien braucu pa Sēlijas – Leišmales lauku ceļiem. Ziema saules gaismā un jau jūtamajā siltumā atkāpjas jau diezgan ātri. Pavisam bieži acis piesaista agra pavasara dvesmas piesātināti skati, no kādiem Purvītis droši vien izveidotu neaizmirstamu latvisku noskaņu caurstrāvotas gleznas. Un sajūtos vienots tieši ar šo vidi – vairāk, skaidrāk un tuvāk, nekā citur, noteikti – tuvāk nekā ar pilsētas stresa, skaļuma, burzmas, sviedru un un tos nomākt gribošo mākslīgo smaržu, idejisko konfliktu, dažādo uzskatu sadursmju kņadu, kas strāvo no vairāk vai mazāk, bet agresīviem, savstarpēji pretrunīgiem rakstiem, intervijām, viedokļiem un tiem sekojošiem, tikpat - vairāk vai mazāk agresīviem un kritizējošiem komentāriem. Jā, protams, arī šo, iepriekš pieminēto Sēlijas vai arī jebkuru citu lauku un mežu, arī kalnu vai okeānu burvību arī nevajadzētu romantizēt. To visskaidrāk saprot cilvēki, kas ar šo – civilizācijas mazāk skarto vidi saskaras diendienā. Jā, visas romantizētās vides un arī sabiedrības savu burvību var ātri zaudēt, saskaroties ar dabas vai arī cilvēku bieži vien skarbo situāciju realitāti. Un tomēr – te, Sēlijas plašumos ir kaut kas patiesāks, atvērtāks, dzīvāks... Bet šī doma ir vairāk kā nojausma, varbūt pat jautājumu noskaņas apdvesta, un ne tik daudz kā uzstādījums. Vai tikai man vienam šķiet, ka uzstādījumu un “skaidro” viedokļu pārbagātība no visdažāko “autoritāšu” puses kļūst arvien derdzīgāka, lai arī šie uzstādījumi tiek radīti tā kā, lai risinātu samilzušas problēmas? Tāpat, šķiet, ka arvien skaidrāk nomanāms kļūst tas, ka nemākam, negribam dzīvot, izdzīvot tajā, ko varētu izteikt vienā vārdā “Jautājums”. Lielais vācu dzejnieks, dižgars Rainers Marija Rilke ir teicis: “Esi pacietīgs ar visu, kas nav tavā sirdī atrisināts. Tiecies iemīlēt jautājumus, līdzīgi kā aizslēgtas istabas, kā grāmatas, kas uzrakstītas svešā valodā. Nemeklē atbildes, kas tev nevar tikt dotas, jo tu tās nespētu izdzīvot. Jēga ir tajā, ka tu vari visu izdzīvot. Izdzīvo jautājumus! Tad, iespējams, tu pakāpeniski, nemanot, reiz sāksi dzīvot atbildēs.” Vai viena problēma, kurā daudzi no mums ir ieaudzināti jau kopš dzimšanas, nav tā, ka, labu gribot, it kā gribot mūs no kaut kā pasargāt, jau uzreiz mums tiek sniegtas atbildes uz jautājumiem, kurus paši vēl nemaz neesam sastapuši, kur nu vēl – izdzīvojuši? Varbūt retorisks jautājums, bet, vai un kā tas ir palīdzējis...?

Bet, vēl par Sēliju un agro pavasari: kaut kur dziļi sevī, uz mirkli apstājoties lauku ceļa malā, lai izbaudītu patiesu un dziļu svaigumu un klusumu, manī

radās pārlicība, ka tur jau dabiski īstenojas vārdi no evaņģēlija: “un visa miesa redzēs Dieva pestīšanu” (Lk.3:6) - vairāk kā “civilizācijas” radītajās realitātēs. Lielais amerikāņu dabas pētnieks un filozofs Džons Mjurs (John Muir) ir rakstījis: “Es dodos uz mežu, lai zaudētu prātu un atrastu dvēseli”. Šobrīd gan šķiet, ir laiks, kad cilvēki neskartā vidē nevis zaudē, bet atgūst prātu, un, protams, atkal no jauna atrod dvēseli. Jo tur, visticamāk, ieraudzīsi citus, savādākus jautājumus, cerams – varēsi sākt ar tiem dzīvot, un, varbūt – saņemsi arī kādu patiesu, adekvātu, sev nozīmīgu atbildi.